

Kitekint? - A sz?kkebl? ráfizet

2009 július 26. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Miért érezzük úgy, hogy alig vagyunk képesek eligazodni a világban? Miért kapkodjuk a fejünket a hírek és újdonságok sz?nyegbombázása közben? Miért érezzük úgy, hogy egyre gyorsabban történnek szokatlan dolgok a környez? világban, és megrendül a bizalmunk mindenben, amit korábban hitelesnek tartottunk? Az ok egyszer?: forradalomban élünk.

Elsöpr? erej? változások alakítják át munkahelyeinket, lakókörnyezetünket, a politikai életet, életmódunkat és egész kapcsolatrendszerünket. A forradalmi változások mögött egy igen egyszer? ok húzódik meg, mondja a nyugati világ vezet? szociológusa. 1970-t?l egyre er?sebben teret nyer életünkben, munkánkban és társadalmunkban az a valami, amit els? információs forradalomnak hívunk. 1971-ben kezd?dött, egy okos és apró találmánnyal, ez volt a mikroprocesszor. Ez képes volt olyan sok tudást tárolni igen kicsi helyen, ami az egyre több tudás egyre gyorsabb feldolgozását és fejlesztését tette lehet?vé: ez már a számítógépek, az internet, az intelligens elektronikai eszközök és kommunikáció világa. Miért lehetett képes egy igen kicsi dolog, a kis szilíciumlapocska ilyen hatalmas erej? és a világ egészére kiterjed? forradalom elindítására? Azért, mert megváltoztatta a korábbi két ipari forradalom alatt követett fejl?dési utat.

Az els? ipari forradalom az 1770-es években indult Angliából, ahol a g?zgép és a többi szellemes találmány egyre jobb gépeket eredményezett, a gépek segítségével egyre több terméket állítottak el?, egyre kevesebb id? alatt. Az új gépek az élet minden területét forradalmasították - gondoljunk csak a vasútra, a gyáriparra, a bányákra és az egyre nagyobb városokra. Miért lehetett a g?zgép ilyen fontos találmány? Azért, mert egy új energiaforrást adott az emberiségnek. A korábbi mez?gazdasági társadalmakban úgy lehetett fejl?dni, hogy több földet m?veltek meg a korábbinál többen. A g?zgép és a többi ipari találmány els?sorban a szenet használta mint új energiaforrást, a megel?z?en használt fa, víz és állati er? helyett. 1870 körül azonban megindult a második ipari forradalom, amely már az elektromos energiát és a bels? égés? motorokat használta, és ezek még a szénnél is sokkal jobb energiaforrások. Az elektromosságra és a bels? égés? motorokra épül? új ipari forradalom újból átrendezte az életet és a történelmet. Például olyan hatékony fegyvereket eredményezett, a repül?kt?l a tengeralattjárókig, a tankoktól a távírón át a telefonig, amelyekkel a világ újrafelosztására lehetett indulni az el?z? század két világháborújában. Míg az els? ipari forradalom Angliából indult 1770-t?l, addig a második Németországból és az Egyesült Államokból 1870-t?l, és ebben a második ipari forradalomban már nem Angliáé volt a vezet? szerep. Nem csoda, hogy az egyre hatékonyabb gazdasággal rendelkez? Németország (1870-ben, a második ipari forradalom indulásának évében lesz egységes) - érezve erejét - át kívánta venni az európai kontinens feletti uralmat, és az sem, hogy a második ipari forradalom még er?sebb hatalma, az USA volt képes legy?zni. Berlin, New York és Boston a fejl?dési központok a korábbi London helyett.

1970-ben megint egy új technológiai forradalom indult útjára: az els? információs forradalom. Egy minden korábbinál jobb, új energiaforrást fedeztek fel: a tudást. A kis szilíciumlapocska, majd az elektronikai eszközök sora az ismeretek, információk és tudás minden korábbinál hatékonyabb létrehozását, tárolását, feldolgozását és továbbítását eredményezte. Már nem a szén, olaj, víz- vagy atomenergia, hanem a tudás a termelékenység növekedésének els? számú energiaforrása. A tudás "tud" valamit, amit a többi energiaforrás nem: azok használatukkal fogynak, a tudás viszont használatával n?. Akkor n? a termelékenység és a gazdagság egy családon, közösségen, településen vagy nemzetgazdaságon belül, ha a rendelkezésre álló tudást minél többen és minél jobban gyarapítják, és ennek legfontosabb trükkje, hogy mindenki megosztja a többivel a tudását. Nem csupán jobb tehát az új energiaforrás, hanem más is, mint minden korábbi. Még a napenergia sem tudja ezt a trükköt: nem fogy ugyan el, mint a szén, de nem is lesz több attól, hogy használjuk, míg a tudás igen.

Gondoljuk csak el, hogy milyen változást eredményezhet az emberiség és a mi életünkben az, ha megváltozik a fejl?dés módja. Szert tettünk egy olyan energiaforrásra, amely nem csupán kimeríthetetlen, hanem attól lesz több, hogy használjuk. Nem mástól kell elvenni, hogy nekünk több legyen, hanem a miénket kell a többiekkel megosztani, hogy nekünk is több legyen. Ezért alakulnak ki hálózatok az élet minden területén, mert mindenki egyre több emberrel, közösséggel és vállalkozással szeretne kapcsolatba kerülni, tudást adni és venni. Egy ilyen formálódó új világban a Széchenyi által is használt bölcs tanítás - "Adok, hogy adjál" - új értelmet nyer: minél többet adok, annál többet kaphatok vissza, de ha önz? vagyok, és nem osztom meg azt, amim van, akkor nem tudom megsokszorozni, és a végén elfogy. A százévenként rendre megérkez? gazdasági forradalmak közül ezért ez a legígéretesebb, egyben a leger?sebb is. Érdemes ezt a kormányzati politikának is szem el?tt tartania: minél többet ad, annál többet kaphat vissza. Minél jobban segíti a családokat, településeket és a hazai vállalkozókat abban, hogy gyarapodjanak, annál jobban jár, mert annál többet kap vissza adók és gyarapodó teljesítmény révén. A sz?kkebl?ség már nem kifizet?d?.

(Manuel Castells: The Rise of the Network Society, Blackwell Publishers, Oxford, 1996)

Matolcsy György, hetivalasz.hu

Ajánló